

מכון גולדה מאיר
למנהיגות וחברה (ע"ר)

THE GOLDA MEIR INSTITUTE

מארס, 2019

הכפר החינוכי – התיישבותי ניצנה –

נימוקים למתן פרס על שם ראשת הממשלה גולדה מאיר לשנת 2019

הכפר החינוכי – התיישבותי ניצנה הוא דוגמא ומופת למפעל חינוכי ומנהיגות חברתית פורצת דרך, הפועל לקידום הערכיות בחברה הישראלית במישורים שונים ומגוונים. הוא מממש בפעילותו את החזון הציוני של הקמת חברת מופת בישראל בעידוד עליה וקליטתה בישראל, בחיבור בין האוכלוסיות השונות בישראל – עולים, בני נוער, בדואים, חרדים, מבקשי מקלט, בני הגיל השלישי, ובחיבור בין יהדות התפוצות וכלל עם ישראל, ומעבר לכל אלה – יישוב ופיתוח הנגב.

במפעל רב גוונים ורב ערכים זה, פועל הכפר החינוכי ברוח חזונה של גולדה מאיר – חזון ציוני רחב אופקים, שכרוכים בו אהבת הארץ ואהבת האדם.

הכפר הוקם בנגב בשנת 1986, סמוך לגבול ישראל מצרים, כפרי חזונו של לובה אליאב זכרו לברכה. את מורשתו הנפלאה ממשיך כיום דוד פלמח, מנהל הכפר, ברוב תעוזה והשראה. חזון הכפר נולד על רקע הרעיון לקדם את החינוך הערכי-חברתי בישראל על פניו המגוונים, ולחזק ולהעצים את התיישבות בנגב. הכפר פועל במישורים שונים לקידום החזון: הוא מפעיל תוכניות לילדים ולנוער הנימנים על כל מגזרי החברה – יהודים, בדואים, חרדים, וחילוניים; הוא יוזם תכניות לקליטת עולים, בצד תכניות לצעירים מבקשי מקלט בישראל; הוא מפעיל תכניות בנושאי אקולוגיה והכרת החקלאות המדברית כדי לקרב צעירים ומבוגרים לחיי המדבר, ולאפשרויות הפרחת מרחביו.

מבין התכניות הרבות שהכפר מפעיל לצעירים, ניתן לציין את "המכינה הקדם צבאית" לבוגרי תיכון מהפריפריה שמטרתה להכשיר חניכים מערי פיתוח לשירות צבאי ולהעשירם לקראת עתידם כבוגרים; הכפר מקיים בית ספר יסודי "בוסתן במדבר" לילדי ישובי פתחת-ניצנה, המשלב שיטות הוראה ייחודיות; הוא מקיים תכנית לנוער חרדי שמטרתה לקבץ בני נוער שעזבו מסגרות חרדיות רגילות, ומעניק להם מסגרת חינוכית מלאה וכוללת תוך כיבוד הרקע החרדי ממנו באו; הכפר מקיים תכנית לצעירים, בני המגזר הבדואי, במסגרת בית ספר-פנימייה לנערים בדואים למשך ארבע שנים במסלול בגרות, תוך מתן דגש על חקלאות ואיכות סביבה. המטרה היא לטפח את חינוכם של הצעירים ולחזק את הקשר בין המגזר הבדואי ליהודי.

במסגרת פעילותו למען עולים, מקיים הכפר תכניות שונות לעולים צעירים ובהם – מכינה ישראלית-רוסית לבוגרי תיכון הבאים מארצות חבר העמים. במכינה נלמדים עברית ומקצועות נוספים כהכנה לחיים אזרחיים בישראל; כמו כן, מופעלת תכנית לדוברי רוסית בוגרי מוסדות אקדמיים בחבר העמים, הכוללת, בין היתר, דגש על פעילויות ספורט; מעבר לכך, הכפר מקיים תכנית למתנדבים לא יהודיים מאירופה, הבאים לישראל כדי לתמוך בה; כמו כן, הוא מקיים שנת שירות לבני הגיל השלישי שיצאו לגמלאות, ובמסגרתה הם משתלבים במגוון התכניות המופעלות בכפר. הכפר מקיים תכניות לימודים וסיוורים הקשורים לפיתוח הנגב בהקשר הסביבתי, אקולוגי, והיסטורי. הוקמה בו חווה חקלאית-לימודית שמטרתה להעניק חינוך לחקלאות מדברית מודרנית לתלמידי האזור, יהודים ובדואים כאחד.

מעבר לכל אלה, הכפר פתח את שעריו לצעירים מבקשי מקלט מאריתריאה ונתן להם בית, חוגי העשרה, וכלים להתמודד עם עברם ובמיוחד עם עתידם; כן התנהלה בכפר תכנית לעולים מאתיופיה שבמסגרתה הוכשרו צעירים אתיופים רבים להמשך החיים בארץ.

חזונו של הכפר הוא חזון ציוני, הממומש על ידו הלכה למעשה במפעלי חינוך ערכיים רחבי היקף לצעירים ולמבוגרים כאחד. הוא פועל במבט רב-מגזרי ורב-גילי. תרומתו לחיי הנגב ולפלורליזם החברתי באזור זה בולטת במשמעותה ובערכה. תרומה זו היא דוגמא למה שראוי ורצוי שיתרחש בכלל אזורי הארץ, בהטמעת ערכי אהבת האדם והסביבה, השוויון החברתי וקידום הרב-תרבותיות בחברה הישראלית. תרומה זו משתלבת עם תפיסתה החברתית והמדינית של גולדה מאיר, על המשקל המיוחד שייחסה לפיתוחו של החינוך השוויוני של בני הנוער, ובמיוחד הכשרתו המקצועית והערכית.

בפעילותו, מקדם הכפר בהנהלתו של דוד פלמח את הפיכתה של החברה הישראלית לטובה ואנושית יותר.

על כל אלה, מצאה ועדת הפרס לנכון להעניק לכפר החינוכי-התיישבותי ניצנה את פרס ראשת הממשלה גולדה מאיר לשנת 2019.

הפרס יימסר לידי האמונות של מנהל הכפר, מר דוד פלמח, ממשיך מורשתו של לובה אליאב, שקידם את הישגיו של הכפר במעוף, בהשראה וביוזמה ברוכים.

על החתום – חברי ועדת הפרס:

אילה פרוקצ'יה, שופטת בית המשפט העליון (בדימ') יו"ר

פרופ' יערה בר-און השגריר גיל השכל מר שאול רחבי ד"ר מורן סבוראי

ז' באדר ב' התשע"ט, 14 במארס 2019